

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Aika 17.10.2023, klo 17:00 - 17:46

Paikka Hollolan pääkirjaston kokoushuone, Nuottikuja 2, 15870 Hollola

Käsitellyt asiat

§ 42 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

§ 43 Pöytäkirjan tarkastus

§ 44 Asialistan hyväksyminen

§ 45 Talousarvion toteutuminen Päijät-Hämeen ympäristöterveys 1-8.2023

§ 46 Ympäristöterveydenhuolto, vuoden 2024 talousarvio ja vuosien 2025-2027 taloussuunnitelma, 2. käsittely

§ 47 Terveystuojelun valmistunut projekti

§ 48 Ajankohtaiset asiat

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Saapuvilla olleet jäsenet

Satu Segersven, puheenjohtaja
Tommi Hykkyrä
Kari Hyytiä
Rauno Hännikäinen
Mirva Illi-Lampio
Veikko Kotolahti
Pentti Lampi
Henri Saari
Juha-Matti Salo, varajäsen
Tarja Tornio

Muut saapuvilla olleet

Iina Tuukkala, hallintosihteeri, sihteeri
Silja Mäkelä, ympäristöterveysjohtaja, esittelijä

Poissa

Seija Kasurinen, 1. varapuheenjohtaja
Heli Kiviaho

Allekirjoitukset

Satu Segersven
Puheenjohtaja

Iina Tuukkala
Sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty

17.10.2023

17.10.2023

Pentti Lampi

Henri Saari

Pöytäkirjan nähtävänäolo

Pöytäkirja on viety nähtäväksi www.hollola.fi 18.10.2023

Iina Tuukkala

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

§ 42

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Ehdotus

Esittelijä: Silja Mäkelä, ympäristöterveysjohtaja

Todetaan kokous laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös

Todettiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

§ 43

Pöytäkirjan tarkastus

Ehdotus

Esittelijä: Silja Mäkelä, ympäristöterveysjohtaja

Pöytäkirjan tarkastajiksi valitaan Pentti Lampi ja Henri Saari.

Päätös

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Pentti Lampi ja Henri Saari.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

§ 44

Asialistan hyväksyminen

Kunnan hallintosäännön § 101 mukaan asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimitella toisin päätä.

Hallintosäännön § 102 mukaan toimitella voi esittelijän ehdotuksesta tai jäsenen ehdotuksesta, jota on kannatettu, ottaa enemmistö päätöksellä käsiteltäväksi asian, jota ei ole mainittu kokouskutsussa.

Ehdotus

Esittelijä: Silja Mäkelä, ympäristöterveysjohtaja

Ympäristöterveyslautakunta hyväksyy esityslistan kokouksen asialistaksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

§ 45

Talousarvion toteutuminen Päijät-Hämeen ympäristöterveys 1-8.2023

HOLDno-2023-428

Valmistelija / lisätiedot:

Marika Marila, Silja Mäkelä

marika.marila@hollola.fi, silja.makela@hollola.fi

taloussuunnittelija, ympäristöterveysjohtaja

Liitteet

1 Päijät-Hämeen ympäristöterveys osavuosikatsaus 1-8.2023

Talousarvion toteutuminen sisältää ympäristöterveydenhuollon tuloslaskelman tilikauden ylijäämään/-alijäämään asti. Yhteistyösopimuksen mukaisesti ympäristöterveydenhuollon toimintatuotot ja -menot on laskettu erikseen eläinlääkintähuollolle, terveydensuojelulle ja hallinnolle. Osavuosikatsauksessa on esitetty toiminnallisten tavoitteiden ja riskienhallintatoimenpiteiden toteutuminen sekä ilmasto- ja ympäristötoimenpiteiden toteutuminen. Lisäksi on esitetty suoritemäärät kuntakohtaisesti sekä ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toteutuminen lakialoittain.

Päijät-Hämeen ympäristöterveyden menot ja tulot ovat kehittyneet pääosin talousarvion mukaisesti. Toimintuottojen toteuma on 73,56 % ja toimintakulujen toteuma 65,76 %.

Liitteenä osavuosikatsaus tammi-elokuulta.

Ehdotus

Esittelijä: Silja Mäkelä, ympäristöterveysjohtaja

Ympäristöterveyslautakunta merkitsee talousarvion toteutumisen tiedoksi.

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Tiedoksi

Tiedoksi: hallinto- ja talousjohtaja, talouspäällikkö, eläinlääkintähuollon päällikkö, sopimuskunnat

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Ympäristöterveyslautakunta, § 38, 13.09.2023

Ympäristöterveyslautakunta, § 46, 17.10.2023

§ 46

Ympäristöterveydenhuolto, vuoden 2024 talousarvio ja vuosien 2025-2027 taloussuunnitelma, 2. käsittely

HOLDno-2023-703

Ympäristöterveyslautakunta, 13.09.2023, § 38

Valmistelijat / lisätiedot:

Marika Marila

marika.marila@hollola.fi

taloussuunnittelija

Liitteet

- 1 Päijät-Hämeen ympäristöterveys talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2027
- 2 Päijät-Hämeen ympäristöterveys suorite-ennusteet 2024
- 3 Päijät-Hämeen ympäristöterveys palveluhinnasto 2024

Hollolan kunnanhallitus on antanut ohjeen vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2025-2027 taloussuunnitelman laadintaan.

Talousarvion laadintaohjeen mukaisesti talousarvioesitys sisältää laskelmien lisäksi, toiminnan kuvauksen, palvelujen laajuutta kuvaavat tunnusluvut ja palvelusuunnitelman vuodelle 2024 sekä suunnitelmavuosille. Toiminnalliset tavoitteet perustuvat Hollolan kunnan strategiaan tavoitteisiin sekä ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisessa valvontasuunnitelmassa määritettyihin valvonnan tavoitteisiin.

Ympäristöterveydenhuollon taseyksikön talousarvioluvut (käyttötalous) sekä strategiset ja toiminnalliset tavoitteet ja toiminnan riskit on esitetty liitteenä yksi (1) olevassa talousarviossa 2024 ja taloussuunnitelmassa 2025-2027.

Ympäristöterveydenhuollon tilikauden tulos on 0 €. Investointeja ei esitetä vuodelle 2024 eikä suunnitelmavuosille.

Ympäristöterveyslautakunnan alaiset vastuualueet ovat: eläinlääkintähuolto, terveydensuojelu ja ympäristöterveydenhuollon hallinto ja lautakunta. Ympäristöterveydenhuollon järjestämisestä laaditun yhteistoimintasopimuksen mukaisesti talousarviossa on esitetty erikseen eläinlääkintähuollon, terveydensuojelun ja ympäristöterveydenhuollon hallinnon toimintatuotot ja toimintakulut. Hallinnon menot on jaettu toimintakulujen suhteessa eläinlääkinnän ja terveydensuojelun vastuualueelle ja hallinnon välilliset kulut katetaan kokonaan näiden kahden vastuualueen omalla laskutuksella. Ympäristöterveydenhuollon nettokustannukset eläinlääkintähuollosta ja terveydensuojelusta jaetaan sopijapuolille palveluhinnaston mukaisten palvelujen käytön suhteessa. Ympäristöterveydenhuollon palveluhinnasto on talousarvioehdotuksen liitteenä. Palveluhinnaston ja kuntakohtaisten suorite-ennusteiden perusteella on laskettu ennusteet kuntien maksuosuuksiksi.

Yhteistoimintasopimuksen kohdan seitsemän mukaan ympäristöterveyslautakunta tekee sopimuskuntia kuultuaan Hollolan kunnanhallitukselle toimintaansa koskevan

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

talousarvio -ja taloussuunnitelmaesityksen. Ennen kunnanhallitukselle tehtävää esitystä sopimuskunnille varataan mahdollisuus määräajassa antaa kommentinsa ympäristöterveydenhuollon talousarvioehdotuksesta.

Liite 1: Ympäristöterveydenhuollon talousarvio -ja taloussuunnitelma

Liite 2: Palveluhinnasto

Liite 3: Kuntakohtaiset suorite-ennusteet

Ehdotus

Esittelijä: Silja Mäkelä, ympäristöterveysjohtaja

Ympäristöterveyslautakunta lähettää liitteenä olevan ympäristöterveydenhuollon taseyksikön talousarvioehdotuksen vuodelle 2024 ja taloussuunnitelman 2025-2027 sopimuskuntiin lausunnolle. Ympäristöterveyslautakunta käsittelee talousarvion kokouksessaan 17.10.2023 ja esittää sen hyväksyttäväksi Hollolan kunnanhallitukselle. Talousarvioehdotuksessa on esitetty arviot kuntien maksuosuuksista vuonna 2024 ja suunnitelmavuosina. Kuntien kannanotot talousarvioehdotukseen pyydetään toimittamaan 6.10.2023 mennessä Hollolan kunnan kirjaamoon.

Päätös

Päätettiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Ympäristöterveyslautakunta, 17.10.2023, § 46

Valmistelija / lisätiedot:
Silja Mäkelä
silja.makela@hollola.fi
ympäristöterveysjohtaja

Liitteet

- 1 Lausunto litti YMPTH talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2027
- 2 Lausunto Kärkölä YMPTH talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2027
- 3 Lausunto_Hartola_YMPTH talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2027
- 4 Päijät-Hämeen ympäristöterveys talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2027
- 5 Päijät-Hämeen ympäristöterveys palveluhinnasto 2024
- 6 Päijät-Hämeen ympäristöterveys suorite-ennusteet 2024

Ympäristöterveydenhuollon järjestämisestä laaditun yhteistoimintasopimuksen mukaan ympäristöterveyslautakunta tekee sopimuskuntia kuultuaan Hollolan kunnanhallitukselle toimintaansa koskevan talousarvio- ja taloussuunnitelmaesityksen.

Ympäristöterveyslautakunta on käsitellyt 13.9.2023 seudullisen ympäristöterveydenhuollon taseyksikön talousarvioesityksen vuodelle 2024 ja taloussuunnitelman 2025-2027 ja lähettänyt sen lausunnolle sopimuskuntiin. Lausunnot esityksestä saatiin 12.10. mennessä Hartolan, litiin ja Kärkölänn kunnista. Sopimuskuntien lausunnoissa ei tuotu esille muutostarpeita lausunnolla olleeseen talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitykseen. Sopimuskuntien lausunnot ovat liitteenä.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Ympäristöterveydenhuollon nettokustannukset eläinlääkintähuollosta ja terveydensuojelusta jaetaan sopijapuolille palveluhinnaston mukaisten palvelujen käytön suhteessa. Palveluhinnaston ja kuntakohtaisten suorite-ennusteiden perusteella on laskettu ennusteet kuntien maksuosuuksiksi.

Ehdotus

Esittelijä: Silja Mäkelä, ympäristöterveysjohtaja

Ympäristöterveyslautakunta

1. hyväksyy osaltaan ympäristöterveydenhuollon taseyksikön talousarvioesityksen vuodelle 2024 ja vuosien 2025-2027 taloussuunnitelman.
2. päättää esittää Hollolan kunnanhallitukselle ja valtuustolle hyväksyttäväksi ympäristöterveydenhuollon taseyksikön talousarvioesityksen vuodelle 2024 sekä vuosien 2025-2027 taloussuunnitelman.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksi

Tiedoksi: sopimuskunnat, hallinto- ja talousjohtaja, talouspalvelut

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Ympäristöterveyslautakunta, § 40, 13.09.2023

Ympäristöterveyslautakunta, § 47, 17.10.2023

§ 47

Terveydensuojelun valmistunut projekti

HOLDno-2023-715

Ympäristöterveyslautakunta, 13.09.2023, § 40

Valmistelijat / lisätiedot:

Silja Mäkelä

silja.makela@hollola.fi

ympäristöterveysjohtaja

Liitteet

1 Hellehaitat projektiraportti

2 Tupakointikieltojen valvontaprojekti yhteenveto

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmaan vuodelle 2023 kirjatuihin projekteista on valmistunut kaksi. Näistä toinen tukee terveydensuojelulain mukaista valvontaan ja toinen tupakkalain valvontaa.

Hellehaittojen torjunnan valvontaprojekti sosiaalialan kohteissa

Ilmastonmuutoksen myötä myös Suomessa helteet ovat lisääntyneet ja pitkien hellejaksojen määrä on selvästi lisääntynyt. Ilmatieteenlaitos määrittää helteeksi yli +25 celsiusasteen lämpötilan. Hellejaksoista puhutaan, kun päivän ylin lämpötila nousee useina päivinä peräkkäin yli 25 asteen.

Kuuma sää on terveysriski etenkin iäkkäille, pitkäaikaissairauksista kärsiville, pienille lapsille ja raskaana oleville naisille. Väestön ikääntyminen lisää kuumaa säää aiheuttamien terveysriskien todennäköisyyttä. Helteiden terveyshaitat ilmenevät jo samana päivänä tai muutaman päivän viiveellä. Jo yksittäinen hellepäivä lisää terveyshaittoja ja hellejakson pitkittyessä terveyshaitat lisääntyvät voimakkaasti. Helteistä aiheutuu noin 200 kuolemaa vuosittain. (Kollanus & Lanki 2021, 9.)

Valtakunnallisessa ympäristöterveydenhuollonvalvontasuunnitelmassa tehostetun palveluasumisen yksiköiden hellehaittoihin varautumisen valvonta on yksi painopisteistä vuosina 2023-2024. Aiempina vuosina näiden kohteiden säännöllisessä valvonnassa on havaittu paljon puutteita muun muassa hellehaittoihin varautumisessa. Nykytilanteen selvittämiseksi ja toimijoiden ohjaamiseksi hellehaittoihin varautumisessa suunniteltiin säännöllistä valvontaa tukeva projekti. Projektin toteutti alan opiskelija, jolla on myös työkokemusta hoivatyöstä.

Kesäkuukausiin ajoittuneessa projektissa tehtiin kaikille alan 52 kohteelle ennakkokysely hellehaittoihin varautumisesta ja kyselyn perusteella 21 kohteeseen tehtiin tarkastus. Tarkastusten havaintojen perusteella 9 kohteeseen ja 23 tilaan tehtiin pidempikestoinen olosuhdemittaus. Mittausjaksoille ei kuitenkaan sattunut pidempikestoista hellejaksoa, joka olisi tulosten arvioinnin perusteella muuttanut sisäolosuhteita merkittävästi useissa kohteissa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Tulosten perusteella hoivayksiköiden helteisiin varautumisessa on edelleen parannettavaa, vaikka ennakkokyselyn mukaan suurimmalla osalla yksiköistä oli varautumissuunnitelma helteiden varalle. Selkeät yksikkökohtaiset suunnitelmat kuitenkin puuttuvat. Yhden ongelman asiassa muodostavat toiminnanharjoittajan ja kiinteistön omistajan tai kiinteistöhuollon eriävät mielipiteet asiassa. Positiivisena asiana tarkastuksilla havaittiin, että yksiköissä oli puututtu aikaisempina kesinä havaittuihin lämpötilaongelmiin.

Viestintä oli projektin yksi keskeisiä tavoitteita. Projektissa alan toimijoille tehtiin lyhyitä ohjejulkaisuja hellehaittoihin varautumisesta ja enakoivista toimenpiteistä. Projektin edetessä tehtiin myös kaksi julkaisua sosiaaliseen mediaan ja projektin päätyttyä tuloksista tehtiin mediajulkaisu. Toimijoille järjestettiin elokuun lopussa myös webinaari, jossa tarjottiin moniammatillista tietoa mahdollisuuksista ja toimenpiteistä hellehaittoihin varautumiseen. Projektin esittely ja yhteenveto julkaistaan toimialan valtakunnallisessa ammattilehdessä lokakuussa. Aiheesta julkaistaan uutinen toimijoille suunnatussa ympäristöterveyden uutiskirjeessä.

Leikkikenttien savuttomuus

Viimeisimmän tupakkalain muutoksen myötä yleiset uimarannat ja leikkikentät on määrätty savuttomiksi alueiksi. Terveystensuojelussa uimarantoja koskevat savuttomuuden vaatimukset tiedotettiin ja valvottiin projektiluonteisesti kesällä 2022. Leikkikenttien osalta valvontasuunnitelmaan kirjattiin painopisteenä ja projektina vastaavat toimenpiteet kesälle 2023.

Projektista laadittiin suunnitelma, jonka mukaisesti leikkikenttien ylläpitäjiä selvitettiin laajasti ja heihin oltiin yhteydessä alkuvuoden aikana ja tiedotettiin toimenpiteistä, joita tupakkalain muutos edellyttää yleisillä leikkikentillä tekemään. Selvitystyö on ollut aikaa vievää, koska leikkikentät eivät ole enää terveystensuojelun valvontarekisterissä ja niitä on kunnissa paljon, kaikkiaan 114.

Toimijoihin oltiin uudelleen yhteydessä kesällä ja tässä yhteydessä varmistettiin, että vaadittavat toimenpiteet on tehty tai työnalla. Leikkikenttiä tarkastettiin kaikissa toimialueen kunnissa pistokokein ja varmistettiin mm. kieltokylttien oikea sijoittelu. Selvitysten perusteella lähtötilanteessa tupakkalain mukaiset opasteet ja toimenpiteet oli tehty noin puolella alueen leikkikentistä. Kesällä kenttien ylläpitäjille tehdyn kyselyn ja tehtyjen seurantatarkastusten perusteella kaikki alueen leikkikentät täyttivät tupakkalain vaatimukset, mutta erityisesti kieltokylttien sijoittelusta annettiin vielä lisäohjausta.

Projektista on tehty julkaisu sosiaalisessa mediassa. Lisäksi projektista tehdään uutinen toimijoille suunnattuun uutiskirjeeseen.

Ehdotus

Esittelijä: Silja Mäkelä, ympäristöterveysjohtaja

Ympäristöterveyslautakunta merkistee projektiraportit tiedoksi.

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Ympäristöterveyslautakunta, 17.10.2023, § 47

Valmistelija / lisätiedot:
Sanna Kousa
sanna.kousa@hollola.fi
terveydensuojeluinsinööri

Liitteet

1 Gluteeniprojektin raportti

Ympäristöterveyden valvontasuunnitelmaan vuodelle 2023 kirjattu elintarvikevalvonnan gluteeniprojekti on valmistunut. Projektin tavoitteena oli selvittää, ovatko ravintoloissa gluteenittomina myytävät pizzat todellisuudessa gluteenittomia.

Gluteenittomien pizzojen valmistus on yleistä ravintoloissa. Valmistaminen tapahtuu yleensä samoissa tiloissa gluteenia sisältävien tuotteiden kanssa, joten gluteenikontaminaation välttäminen edellyttää tarkkuutta ja hyvää hygieniää raaka-aineiden varastoinnissa ja tuotteiden valmistuksessa. Asiakkaalle tuotteen sisältämä gluteeni ei ole aistinvaraisesti havaittavissa, vaan asiakkaan on pystyttävä luottamaan siihen, että hänen tilaamansa tuote on gluteeniton. Komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) N:o 828/2014 on asetettu raja-arvo gluteenittomana markkinoitavan elintarvikkeen gluteenipitoisuudelle.

Projektissa otettiin näytteeksi pizzoja, joiden gluteenipitoisuus tutkittiin Metropolilab-laboratoriossa. Pizzat tilattiin puhelimitse asiakkaan tavoin ilmoittamatta, että kyseessä on elintarvikevalvonnan näytteenotto.

Näytteitä otettiin 21 kpl. Tutkituista näytteistä 15 kpl oli vaatimustenmukaisia. Täysin gluteenittomia oli kuitenkin vain viisi näytettä. Gluteenipitoisuuden raja-arvo ylittyi kuudessa näytteessä, eikä kyseisiä pizzoja olisi saanut markkinoida gluteenittomina. Raja-arvon ylittäneistä ravintoloista kolme ilmoitti lopettavansa kokonaan gluteenittomien pizzojen valmistamisen. Kolme ravintolaa halusi korjata toimintatapojaan ja varmistaa pizzojen gluteenittomuuden uusintänäytteenotolla. Kaikki uusintänäytteet olivat laboratoriotutkimuksen perusteella gluteenittomia.

Näytteenoton yhteydessä tarkastettiin gluteenittomien pizzojen valmistustavat ja sekä gluteenittomien raaka-aineiden säilyttäminen. Tarkastuksissa havaittiin useiden ravintoloiden toimintatavoissa sellaisia puutteita, jotka voivat johtaa gluteenikontaminaatioon. Projektin tulokset osoittavat, että elintarvikevalvonnan tarkastuksissa on tarpeen jatkossakin tarkastaa gluteenittomien tuotteiden valmistustavat ja antaa ohjeistusta oikeista toimintatavoista. Toimijoilta edellytetään tuotteiden gluteenipitoisuuden laboratoriotutkimusta, mikäli toimintatavoissa havaitaan puutteita.

Projektin päätyttyä tehtiin mediatiedot ja uutinen elintarvikealan toimijoille suunnattuun uutiskirjeeseen.

Projektitulosten perusteella elintarvikevalvonnan tarkastuksissa painotetaan vuonna 2024 gluteenittomuuden varmistamista kotileipomoiden ja kahviloiden toiminnassa. Toimijoille annetaan ohjausta ja kerrotaan mahdollisuudesta omavalvontanäytteenottoon tuotteiden gluteenipitoisuuden selvittämiseksi.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Ehdotus

Esittelijä: Silja Mäkelä, ympäristöterveysjohtaja

Ympäristöterveyslautakunta merkitsee projektiraportin tiedoksi.

Päätös

Merkitään tiedoksi.

Tiedoksi

-

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

§ 48

Ajankohtaiset asiat

Valmistelija / lisätiedot:
Silja Mäkelä
silja.makela@hollola.fi
ympäristöterveysjohtaja

Liitteet

1 Koulutus_ja_henkilöstösuunnitelma_2024 Päijät-Hämeen ympäristöterveys

1. Päijät-Hämeen ympäristöterveyden henkilöstö- ja koulutussuunnitelma 2024
2. Sisäilmastoseminaari 2024 12.3.2024 Helsingin Messukeskuksessa

Ehdotus

Esittelijä: Silja Mäkelä, ympäristöterveysjohtaja

Ympäristöterveyslautakunta merkitsee asian tiedoksi.

Päätös

Merkitään tiedoksi.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asiantuntijajärjestelmässä

Muutoksenhakukielto

§42, §43, §44, §45, §46, §47, §48

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)
- oppilaan arviointia (Perusopetuslaki 22 ja 42 c §).

Riita-asia käsitellään käräjäoikeudessa.